

A 3. felületen újabb római kori telekhatároló árkokat találtunk. Az általuk határolt egyik telken különböző méretű és formájú, általában sekély, leletanyagot nem tartalmazó gödröket figyeltünk meg. Néhányat közülük az árkok metszettek, ezek biztosan nem későbbiek a római kornál. A gödrök sűrű elhelyezkedése is arra utal, hogy nem egy időben keletkeztek.

A 3. felület DNy-i részén három, sötét betöltésű, keskeny, hosszúkás árokszerű gödörből néhány római kori és több kézzel formált, népvándorlás korinak tűnő kerámia okozott meglepetést. Jelenlétük magyarázható a közelben feltárt avar kori településsel.

Munkatársak: Szőnyi Eszter és Tomka Péter régészek.

NAGY ANDREA

149. Győrszemere, Kis-földek (Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Ró

2007. augusztus 16-tól kezdve régészeti szakfelügyeletet tartottunk a 0168/4–5 hrsz. ingatlanokon zajló logisztikai központ építkezésénél. Ennek során kiderült, hogy a központi épület alatt római kori település maradványai rejtőztek. A megelőző feltárást augusztus 27. és szeptember 14. között végeztük el.

A központi épület alatt 20 objektumot tártunk fel. Két, egymásra merőleges árok határolta le az objektumokat, amelyek között 3 földbe mélyített ház és több gödör volt. A terület déli részén egy földbe mélyített kemence és egy kút került elő. Az objektumok nagy részének csak a legalja maradt meg. A leletanyag (tegulák, házikerámia) a Kr. u. 2–3. századra keltezhető.

A parkoló területén előkerült néhány objektum közül kiemelkedik egy félig földbe mélyített ház. A belőle előkerült nagy mennyiségű leletanyag (vasszerszámok, bennszülött kerámia, pannóniai pecsételt áru, rengeteg házikerámia) a 2. sz. 2. felére–3. századra keltezi.

Ugyanitt szórványosan őskori kerámia is előkerült a humuszolásból, de ezekhez tartozó objektumokat nem tudtunk azonosítani. Összesen 7621 m²-t vizsgáltunk át. A közművek és a víztározó területén objektumot nem találtunk. A régészeti lelőhely csak a terület Ny-i részére eső homokdombot érintette.

BÍRÓ SZILVIA

150. Győrtelek, Vasúti-dűlő (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Sza

2007. június 20-án a Jóna András Múzeum munkatársai helyszíni szemlét végeztek a Győrtelek-Ökörítőfülpös közötti optikai kábel földmunkáinál. Ennek során a község határának DK-i részén, a Nagyecsed felé tartó közút és a vasúti sínpár metszéspontjától a sínek irányában DK felé mintegy 650 méterre, a Nagy-vajás hídjától 100 méterre, közvetlenül a töltéstől D-re lelőhelyet regisztráltunk. A kis kiterjedésű, K–Ny irányú felszíni telepnyom szórványos császárkori kerámiával jelentkezett.

Munkatársak: Bocz Péter régésztechnikus, Németh Andrea és Subert Csilla adatrögzítők.

PINTYE GÁBOR

151. Gyula, külső vár (Békés megye) Kú, Ú

A Gyulai Várfürdő Kft. tervezi az egykori gyulai külső vár DK-i sarkán az 1980-as években felépített ún. wellness-fürdő épületének bővítését. Az ezzel kapcsolatos tervezés során megfogalmazódott, hogy ez a bővítés a 16–18. századi hadmérnöki felmérésekből és tervekben ismert s feltételeesen erre a területre lokalizált bástya-építmények formáját kövesse, s így mintegy bizonyos mértékben rekonstrukciónak legyen tekinthető.

A 2007 novemberében elvégzett előzetes feltárásunk tehát nem csupán azt kívánta megelőzni, hogy a bővítés régészeti károkkal járjon, hanem annak érdekében is kívánt adatokat szolgáltatni az itt állt egykori védőművekről, hogy azok a tervezés során felhasználhatóak legyenek. Munkánkat ugyanakkor jelentékeny módon korlátozta, hogy kutatóárkokat csak ott nyithattunk, ahol a tervek szerint földmunkára kerül majd sor – így főként a ma álló épület K-i és D-i oldalán valamint az ahhoz É felől vezető út két oldalán –, azaz nem lehetett célunk a ma strandfürdő céljaira használt terület tudományos szempontokból való felderítése, így többek között a fürdőépület és az Almásy-kastély közötti terület vizsgálata sem.

Munkánk eredményeképpen megállapítható, hogy az ismert hadmérnöki felmérések, így a legkorábbi, 1562. évi, Mirandola-féle felmérés és terv (hangsúlyozni kell, a mai várépület környékén végzett újabb kutatásokból tudjuk, hogy a terv sohasem valósult meg), az 1695. évi Lambert- és Porthen-féle alaprajzok vagy a K-i látképet is tartalmazó 1722. évi Rosenfeld-térkép, nem alkalmasak a pontos topográfiai meghatározásra. Nem csupán a védőművek formáját tekintve – e szempontból még a két 1695-ös rajz sem ad egymással megegyező információt – hanem a vár (a középkori épülettel párhuzamos) ÉK-i illetve DK-i védővonala által bezárt szög sem állapítható meg ezekből hitelesen. Sajnos azonban az általunk ismert, közelebbről meg nem határozható időpontban – de még az említett fürdőépület felépítése előtt – készített szintvonalas geodéziai felmérések sem adnak egyező információt e területről. Míg az egyértelműnek tűnik, hogy a külső vár két (esetleg három) egykori, D-re néző védőművét a szintvonalak is a mai kastélyépület D-i homlokzata illetve DNy-on kissé a sarka elé helyezik, maga a DK-i ferde kortinafal, de főképp a K-re néző sarokvédőmű kérdése már korántsem ilyen egyszerű. Az mindenesetre valószínűnek tűnik, hogy a kortinafal az 1980-as években emelt fürdőépület mögött húzódnak, de azok a szintvonalak, melyek az ettől ÉK felé gyanítható védőműre utalhatnak, teljesen eltérően jelentkeznek a két felmérésen.

Ez arra utal, hogy a szóban forgó területen jelentős földmunkákra kerülhetett sor a 18–20. sz. folyamán, így veszélyes lenne, csak a terepszintvonalakra alapozni egy